

Gustáv Husák (1913–1991)

Nejvýznamnější slovenský komunista, povoláním advokát. Jeden z vůdců Slovenského národního povstání, po válce předseda slovenské vlády (Sbor pověřenců). V 50. letech byl po obvinění z „buržoazního nacionalismu“ devět let vězněn. Po rehabilitaci roku 1963 se vrátil do politického života, v roce 1968 obsadil pozici místopředsedy vlády.¹

28. srpna 1968, tedy po uzavření diskuse o Moskevském protokolu, prohlásil: „Stojím plně za Dubčekovou koncepcí, byl jsem při její tvorbě. Já ho budu plně podporovat, buď s ním budu stát, nebo odejdu.“² Po názorovém obratu však v dubnu 1969 vystřídal Dubčeka v čele komunistické strany, roku 1975 se stal i prezidentem, kterým zůstal až do Sametové revoluce roku 1989.³

Drahý soudruhu Husáku,

s Moskevským protokolem sice nesouzníte, je Vám ale zároveň zcela jasné, že bez podpisu a souhlasu s ním Moskvu neopustíte. Stál jste u liberálních reformních snah pražského jara a vnímáte je jako cestu budoucnosti. Zásah sovětských vojsk se Vám příčí a jste proti vměšování do československých záležitostí.

Současně ale vnímáte situaci jako oportunistickou příležitost ke změně ve vedení KSC a ČSSR. Souhlasem se soudruhem Brežněvem a vyjádřením podpory Moskevskému protokolu můžete s velkou pravděpodobností dosáhnout kariérního růstu ve straně. Liberální snahy kolegů Dubčeka, Černíka nebo Dzúra Vám nejsou cizí, ale vyhraněný postoj soudruha Kriegela by mohl přinést nebezpečí. Vaším cílem je prosadit alespoň částečně reformy v souladu s myšlenkami pražského jara, ale společně s tím netlačit na pilu a zabránit výrazným třecím plochám se Sověty a tím zůstat v jejich přízni.

Moskevský protokol zcela nepochybně ovlivní Československo. Invaze může přinést značný chaos, nenávisť a možná i krveprolití. Proto je třeba neodkladně uklidnit situaci stejně tak jako rozhořčené československé občany. Ačkoliv jste proti invazi, není vhodné vystupovat přímo ostře proti Sovětům. Zkuste alespoň vyjednat podmínky brzkého odchodu sovětských vojsk ze země. Jak toho lze efektivně dosáhnout? Například následovně:

1. Je třeba navázat na vzniklé základy spolupráce, ale zároveň zamezit velké angažovanosti Sovětů v naší vnitrostátní politice. Návrh by mohl znít například takto: „Obě strany sdílí názor, že je v současné situaci potřeba navázat na předchozí jednání v Bratislavě a Čierné nad Tisou a že je nutné uskutečnit zásady a úkoly, které obsahují výstupní dokumenty ze zmíněných porad.“
2. Poslední mimořádný sjezd sice nebyl legitimní, vy ale víte, že z Moskvy přijede mnoho soudruhů ovlivněných sovětskými politickými špičkami – nesmíte z jednání vyjít jako ten špatný, který něčemu takovému nezabránil! Nejlepší by bylo, aby se zatím termín dalšího sjezdu neurčoval a počkalo se na vývoj situace v Československu. Toho by se dalo dosáhnout například tímto návrhem: „Předsednictvo ÚSV KSC se shoduje s vedením KSSS, že během nedávno proběhlého XIV. sjezdu KSC zahájený 22. srpna 1968 došlo k porušení stanov KSC. Je tedy nasnadě, aby jeho výstupy potvrdil mimořádný sjezd, kterého se zúčastní všichni členové předsednictva i tajemníci.“
3. V ohledu kontroly sdělovacích prostředků a veřejných médií je třeba zakročit a souhlasit se sovětskými kolegy. KSC by měla více kontrolovat činnost médií v zemi. Jejich výstupy totiž mohly mnohdy způsobovat rozkol ve

společnosti, a to vy nechcete. Ke kontrole by se šlo zavázat skrze následující formulaci: „*Delegace KSČ zaručuje, že obsah sdělovacích prostředků nebude dále rozdmýchávat napjatou situaci v ČSSR a o vývoji situace bude informovat na základě informací od vedení KSČ.*”

4. V případě navrhované vojenské pomoci je třeba ladně vybruslit ze situace a trvat na vnitrostátním řešení. Dosáhnout ho lze například tímto: „*Vedení KSČ se shoduje se zúčastněnými zástupci KSSS, že je v zájmu obou stran situaci vyřešit vnitrostátními zásahy. Dlouhodobá vojenská pomoc spřátelených států by mohla vyvolat odpor československých občanů a ještě více ohrozit stabilitu socialistického zřízení,*” nebo tímto návrhem: „*Obě strany se zavazují k posouzení bezpečnosti československé hranice s Německou spolkovou republikou a případné úpravě opatření, bude-li to situace vyžadovat.*”
5. Ze změny vedení byste mohl značně profitovat. Zkuste toho dosáhnout například prostřednictvím následujícího návrhu: „*Předsednictvo ÚV KSČ a vláda ČSSR prohlašují, že zhodnotí činnost členů vlády a v případě zjištění závažných provinění, především nevhodného zastupování zájmů ČSSR v otázkách vnitřní i zahraniční politiky v rozporu se zásadami KSČ, učiní příslušné závěry.*”
6. Výsledek jednání nemůže vést k ještě většímu navázání státu na SSSR, zabraňte tomu například následovně: „*Vedení KSČ vyjadřuje souhlas s dalším rozvojem vzájemných hospodářských vztahů mezi ČSSR a SSSR. Zároveň se však domnívá, že by urychlené progresivní hospodářské reformy výrazně přispěly k obnově státu a zklidnění situace.*”
7. V tomto bodu třeba zdůraznit, že řešení musí proběhnout vnitrostátně, proto podpořte návrh kolegy Dzúra.
8. V závěru můžete zdůraznit důležitost uklidnění situace návrhem ve znění: „*Obě strany se shodují, že výsledky tohoto jednání povedou k uklidnění situace v ČSSR a k pokračování kvalitních vztahů mezi SSSR a ČSSR v nadcházejících letech.*” Je třeba dosáhnout rovnováhy, ale všeho s mírou.

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

¹ Gustáv Husák. *Databáze knih* [online]. Praha: Databáze knih, c2008–2021 [cit. 2021-10-21]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/gustav-husak-42182>

² Gustáv Husák. *Český rozhlas* [online]. 2023 [cit. 2023-11-03]. Dostupné z: <https://1968.rozhlas.cz/gustav-husak-7207466>

³ Gustáv Husák. *Databáze knih* [online]. Praha: Databáze knih, c2008–2021 [cit. 2021-10-21]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/gustav-husak-42182>